

Imotski: Gdje god dođeš vidiš svog čovika i budeš sretan

18. prosinca 2020.

„Svugdje treba pametnih, ali, pobogu, brate, treba pameti i ovdje. Svi odoše negdje daleko. Znaš, kako je lipo kad dođu s mercedesim i parkiraju se. Milina za vidit.“

Piše: Anto PRANJKIĆ

Kad se počne govoriti o podrijetlu ljudi koji žive na sjeveru Hrvatske i Bosne neizostavno se mora govoriti i o ljudima s juga, jer svi putevi u Slavoniju i Posavinu nekada davno vodili su preko Hercegovine, Like, Središnje Bosne i Krajine. Većinom je put kretao, baš kao u seriji i filmu „Prosjaci i sinovi“ iz imotskoga kraja. O tomu nam svjedoče mnogobrojni pokazatelji, ali najviše nam govore prezimena: Tolić, Jurić, Jerković, Tadić, Perić, Vrdoljak, Bilić, Nikolić, Ivanović, Lončar, Pavić, Ružić, Dubravac i druga. Na tom putu pridruživali su se i stanovnici drugih područja, ali okosnica predaka današnjih posavskih Hrvata ipak su Imotska krajina i Hercegovina. Ova dva kraja su i teritorijalno povezani, pa blizina i bliskost ugrađeni su u njihov mentalitet, ali i identitet.

Tijekom zadnjeg boravka u Imotskom u gornju tvrđnju mogli smo se i sami uvjeriti. U glavnoj ulici u Imotskom gotovo da nema nikoga. Ulice su puste, prazne. Rijetki su prolaznici. U trenutku našega dolaska na glavnu ulicu tu se zatekao stari Drago Vrdoljak. 78 godina mu je tek. Pitamo ga zašto nema ljudi na ulici, a on će nam onako, po Imotski:

-Nu, zašto? Mnogi su otišli u Zagreb i Split, a sad došla i korona. Ljudi se uplašili. Neki se uplašili a neki glume da su se uplašili. Valjda im odgovara kad ništa ne rade, a pišu se plaće, kaže stari Drago i napominje, kako je zadnjih godina Imotski bio mali turistički hit, ali pojava korona virusa i sva dešavanja oko njega su ljude okrenule ka drugom smjeru.

-Više nema nikakvih gostiju. Jedino dođu naši „gosti“, Imočani iz Zagreba. Oni nisu pravi gosti, ponekad „glume“ goste, ali kad zapuše ovaj naš vitar zaborave glumu, pa se ponašaju ka domaći, uzbuđeno će Drago, a kad je čuo zašto smo došli u Imotski, starac pusti suzu:

-Eh, Posavina. Dva su mi strica otišla u Derventu, a jedan je do smrti živio u Vukovaru. Tamo su izrodili sinove i kćeri. Velika smo obitelj. Bliski, ali se uopće i ne znamo. Sudbina kleta i ovaj kamen, ali zašto se zaboravimo?, odvali Drago i nešto opsova sebi u bradu.

-Nas Imočane žele poistovjetiti s Matanom i Nušom. Davno smo mi ta vremena prošli, ali ta nam je škola dala život. Hvala Bogu, Imočani su danas cijenjeni i važni ljudi, gdje god dođeš vidiš svojega i budeš sretan. Imaš doktora, profesora, ministara,...Naši ljudi su se školali i ima nas svugdje. Ponosan sam i što su moji sinovi završili vakultete: Vrane je arhitekt i po vazda nešto crta, a Ante je profesor. Uči djecu, raznježio se 78-godišnjak.

Dok razgovaramo sa starim Dragom vidimo golemu prazninu u gradu, ali osjećamo i prazninu u duši ovog čovjeka:

-Nemam ja ništa protiv toga što su naši ljudi u Zagrebu. Svugdje treba pametnih, ali, pobogu, brate, treba pameti i ovdje. Svi odoše negdje daleko. Znaš, kako je lipo kad dođu s mercedesim i parkiraju se. Milina za vidit. No, u zadnje vrime i toga je nestalo. Ja sam inače, ranioranloc, pa sam čak jutro u pet uri sretao ljude na cestama, pa i na večer oko ponoća, ali danas nema čovjeka u Imotskom za lijeka, kaže Drago i napominje kako ipak ima mlađih, ali sve manje i manje. No, napominje da je lijepo pratiti što radi gradska knjižnica koju vodi Marija Jović:

-Mlada, sposobna, pametna, školovana i vrijedna. I ne samo ona. Ima ih, ali ne dovoljno. Ponovit ću, znam ja da u Zagrebu treba pameti, pa je lijepo tamo vidjeti kako pošteno i dobro radi naša Anita Melenica ili naš Karin, naši Milasi, Gudelji, ali mi i ovdje trebamo Malenica, Karina, Milasa i Gudelja, i to pametnih. Zato mi se jako sviđa ono što u knjižnici radi Marija. Okuplja ljude, pomaže, savjetuje..., kaže Drago.

Petar Karin je upoznat sa svime što se radi u Imotskom na gospodarskom planu, ali kaže da se te stvari moraju konačno pokrenuti. Kaže da je koronavirus ubio volju i kod onih najtvrdokornijih i najodlučnijih poduzetnika.

-Šta ćeš, prijatelju, ti radiš, i onda ti netko kaže da ne radiš, a nema nekog posebnog konkretnog razloga. Zapravo, ima, ali oni ljudima ne znaju objasniti, pa se onda ljudi sami snalaze preko Interneta i tumače što je to korona virus. U tom traženju i „informiranju“ jednostavno odu na krivi put, jer na Internetu nema čega nema. I onda se pojavi širenje tog zla, a tko gubi? Najviše, mi poduzetnici. Mi živimo od svojega rada, ali ova nam korona ne da niti raditi. Dođe mi da ka Matan stavim kutiju na rame pa kreni u bili svit, pa kako bude, jer se od nečega živjeti mora, a ovdje nemaš mogućnosti za život, kaže Petar. On bi rado, kaže, da se sjedne, dobro razmisli, sagleda, donese i učvrsti mišljenje i pravila, pa kad ih netko prekrši onda neka dobro i plati, a ne da se zbog nekoga neodgovornog „glavonje“ ljudima uzima „kruh“ iz „ruka“. Petar je ljut na sve one koji skrštenih ruku sjede u svojim kućama i, kako kaže, „ko bajagi“ su u nekim samoizolacijama. Za takve ima rješenje:

- Uveo bih da nema samoizolacije. Može biti izolacija, koju utvrđuju liječnici i stručnjaci. Ovako u samoizolaciju oni koji tamo ne trebaju biti, a oni koji bi trebali biti daleko od ljudi, „vršljaju“ oko i prava su opasnost. Nije mi jasno kako se tomu konačno ne može stati u kraj, kaže Petar i napominje kako su još za starih vremena ljudi ovoga kraja bili jako pametni i donosili mudre odluke.

-Imočani su i danas jako pametni, samo što ih se dovoljno ne sluša. Samo je Matan imao tisuće kilometara u svojim nogama, a Imočana je danas tisućama u svijetu, zaključuje naš razgovor ovaj poduzetnik.

I uistinu, veliki je broj ljudi iz Imotske krajine sudjelovao i sudjeluje u stvaranju moderne Hrvatske. Neki zaslužnici među njima dali su i svoje živote na Oltar Domovine. Svi oni, i oni koji su ostali u Imotskoj krajini, ali i oni koji, trbuhom za kruhom, otišli u bijeli svijet, nose gene „Imockog“ i okolice.